

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення приймальної комісії університету
від 06 квітня 2023 року,
протокол № 21

Голова приймальної комісії

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**

МП

06 квітня 2023 року

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо написання наукового реферату
для вступу на навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора
філософії зі спеціальності
051 Економіка**

Призначення наукового реферату

Науковий реферат повинен продемонструвати й підтвердити здатність вступника займатися науковою діяльністю в обсягу, передбаченому навчанням в аспірантурі. Виходячи з цього, тема наукового реферату повинна містити актуальну наукову правничу проблему з огляду на наукові інтереси вступника, відображати проблему (тематику, напрям) майбутнього дисертаційного дослідження з метою виявлення його наукової актуальності і можливості реалізації.

Орієнтований перелік тем наукового реферату викладено у додатку А, при цьому вступник до аспірантури може подати науковий реферат із власною назвою або отримати консультацію в приймальній комісії або відділі аспірантури та докторантури з цього питання.

Загальні вимоги до оформлення наукового реферату

Науковий реферат (обсяг 12–15 сторінок, до 0,5 д.а.) складається із вступу (2–3 стор.), основної частини, яка поділяється на питання та підписання, висновків (2–3 стор.) та списку використаних джерел. До реферату можуть додаватися додатки, які не враховуються при визначенні обсягу реферату.

Заголовки структурних частин друкують великими літерами симетрично до тексту. Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Підпитання нумерують у межах кожного питання. Номер підпитання складається з номера питання і порядкового номера підпитання, між якими ставлять крапку. В кінці номера підпитання повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третє підпитання другого питання). Потім у тому ж рядку йде заголовок підпитання. Заголовки підпитань друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Приклад оформлення наукового реферату подано в додатку Б.

Загальні науково-методологічні поради щодо оформлення наукового реферату

При висвітленні передбачених планом питань потрібно:

— наводити і розглядати різні погляди окремих науковців та практичних працівників щодо проблем, які досліджуються;

— визначати свою позицію щодо спірних проблем, підтримуючи одну чи кілька з висловлених точок зору або формулюючи свою власну з наведенням відповідних аргументів;

— аналізувати відповідні положення нормативно-правових актів, у тому числі, в разі потреби, законодавство іноземних держав та міжнародно-правові акти;

— використовувати матеріали юридичної практики та матеріали ілюстративного характеру (статистичні дані, узагальнення, витяги з архівних документів, судових рішень та узагальнень практики застосування законодавства, дані соціологічних опитувань тощо);

— підтримувати чи вносити пропозиції щодо вдосконалення законодавства та поліпшення практики його застосування, формулювати інші пропозиції

спеціально-юридичного, методологічного та теоретичного характеру;

— дотримувати вимог чинного законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності та правил академічної доброчесності.

Загальні вимоги до оформлення наукового реферату

Науковий реферат слід друкувати на одній стороні аркуша формату А4 (210x297 мм) від двадцяти п'яти до тридцяти рядків на сторінці і не менше сорока знаків в рядку.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве — не менше 30 мм, праве — не менше 10 мм, верхнє — не менше 20 мм, нижнє — не менше 20 мм.

Шрифт: *Times New Roman*. Розмір шрифту — 14. Інтервал — 1,5.

Першою сторінкою наукового реферату є титульний аркуш (додатки Б, В відповідно), який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у верху справа сторінки без крапки в кінці.

Цитати

Сильною стороною наукової праці є вміння автора на підтвердження своєї правоти посилатися на авторитетні джерела або *дискутувати зі своїми опонентами*. У цьому випадку академічний етикет вимагає правильно відтворити текст цитати. Текст цитати береться в лапки, приводиться в тій же граматичній формі, що і відповідному джерелі, зі збереженням особливостей авторського тексту.

При непрямому цитуванні (при викладі думок інших авторів своїми словами) варто гранично точно викладати авторські думки й коректно оцінювати думки опонента. Цитування не повинне бути ні надлишковим, ні недостатнім: надлишкове цитування створює враження компілятивного характеру роботи, а недостатнє — знижує наукову цінність роботи здобувача.

В обов'язковому порядку кожна цитата повинна супроводжуватися посиланням на використане джерело.

Список використаних джерел

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і та ін.

Допускаються різні способи складання бібліографічних списків:

✓ *алфавітний спосіб групування літературних джерел за прізвищами перших авторів або заголовків;*

✓ *по мірі згадування у тексті роботи.*

Використані джерела оформляються згідно з додатком В до цих методичних рекомендацій.

Оформлення посилань та академічна доброчесність

При написанні наукового реферату необхідно здійснювати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота.

Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Особливу увагу при написанні слід приділити використанню наукових праць інших авторів. Таке використання можливе лише за умови дотримання авторських прав, за допомогою належним чином оформлених посилань.

Посилання на джерела робляться згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, "... давши визначення терміну "репутація", Р. О. Стефанчук вказує, що воно походить від латинського слова *reputatio*, яке означає обдумування ... [30, с. 17]".

Відповідний опис у переліку посилань:

30. Стефанчук Р. О. Захист честі, гідності та репутації в цивільному праві. К.: Науковий світ, 2001. 303 с.

Науковий реферат обов'язково проходить перевірку на дотримання вимог академічної доброчесності у порядку, що визначений Положенням про систему запобігання академічному плагіату в академічних та наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Децентралізація та самоврядування як основний чинник соціально-економічного розвитку.
2. Державне макроекономічне регулювання економіки. Соціальні індикатори економічного зростання.
3. Прогнозування макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання, інвестиції, ціни, інфляція, зайнятість).
4. Тіньова складова національної економіки.
5. Макроекономічні засади структурних змін у сфері зайнятості (за секторами та видами економічної діяльності).
6. Прогнозування попиту і пропозиції робочої сили в національній економіці.
7. Доходи і споживчі витрати в національній економіці.
8. Сукупного попит та сукупна пропозиція в національній економіці.
9. Інститути державного регулювання ринку праці та сфери зайнятості.
10. Людський капітал в національній економіці.
11. Продуктивність праці та сукупна факторна продуктивність в економіці.
12. Макроекономічний інструментарій забезпечення продуктивної зайнятості.
13. Міграційний рух населення. Трудова міграція.
14. Людські ресурси і трудовий потенціал: формування, розвиток та використання.
15. Моделі й структура ринку праці. Попит, пропозиція та ціна робочої сили на ринку праці.
16. Прогнозування попиту і пропозиції робочої сили в національній економіці.
17. Інститути державного регулювання ринку праці та сфери зайнятості.
18. Економічна активність населення. Зайнятість і безробіття. Конкурентоспроможність на ринку праці. Інфраструктура ринку праці.
19. Економічні фактори соціальної стратифікації суспільства. Підвищення якості життя населення.
20. Тіньова складова національної економіки.
21. Виробнича демократія. Соціальний діалог. Трудові конфлікти.
22. Інструментарій забезпечення продуктивної зайнятості.
23. Соціальний захист і соціальне забезпечення. Соціальне страхування.
24. Механізм реалізації соціальної політики.
25. Формування механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в умовах воєнного стану.
26. Економіка воєнного стану: формування та підтримання обороноздатності й соціально-економічного добробуту населення.
27. Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження економічних і соціальних явищ та процесів.
28. Механізм формування статистичних закономірностей.
29. Методологія статистичних досліджень як база побудови методичного забезпечення.
30. Використання статистичних методів за умов невизначеності.
31. Адаптація методичного забезпечення до специфіки соціально-економічних явищ і процесів, інформаційної бази та об'єктів управління.

32. Програмно-методологічні й організаційні засади статистичного спостереження у відповідності з потребами різних рівнів управління економікою.
33. Спеціально організовані спостереження в економічній, соціальній і демографічній статистиці (переписи, вибіркові обстеження, моніторинги) за економічними, соціальними, демографічними й екологічними явищами та процесами.
34. Методи перевірки та забезпечення достовірності, вірогідності, актуальності та своєчасності статистичної інформації.
35. Теоретико-методологічні засади побудови системи статистичних показників соціально-економічного розвитку.
36. Комплексне використання системи статистичних показників в аналізі структури, динаміки та взаємозв'язків соціально-економічних процесів.
37. Програмно-методологічні й організаційні засади типології складних соціально-економічних явищ та процесів, принципи взаємодії класифікацій та групувань в процесі статистичного дослідження. Основні класифікації в економічній статистиці, гармонізація їх із міжнародними стандартами.
38. Формування інтегрованих структурних систем на базі типології структурних елементів відповідно до потреб управління.
39. Методологія побудови статистичних таблиць і графіків як форми відображення стану, структури, тенденцій розвитку соціально-економічних і демографічних явищ.
40. Аналіз динаміки структури й оцінювання структурних зрушень у виробництві, розподілі і використанні матеріальних, фінансових і трудових ресурсів; у соціальних і демографічних процесах.
41. Методологія розбудови рядів розподілу як інформаційної бази статистичного дослідження закономірностей розподілу в економічній, соціальній і демографічній статистиці.
42. Методологія вимірювання варіації соціально-економічних явищ.
43. Оцінювання диференціації суб'єктів господарювання за результатами виробництва та фінансовим станом; регіонів - за рівнем соціально-економічного розвитку, населення - за добробутом.
44. Статистичне забезпечення управління збалансованістю соціально-економічного розвитку.
45. Статистичне забезпечення управління пропорційним розвитком економіки.
46. Методологія статистичного оцінювання взаємозв'язків економічних, соціальних та демографічних явищ і процесів різними методами в статистиці і динаміці.
47. Методологія використання непараметричних методів для вимірювання статистики взаємозв'язків соціально-економічних явищ.
48. Методологія статистичного дослідження закономірностей динаміки соціально-економічних явищ.
49. Методологія індексного аналізу в соціально-економічних дослідженнях.
50. Статистичне дослідження ефективності соціально-економічного розвитку.
51. Методологія статистичного дослідження сезонності соціально-економічних явищ і процесів.
52. Методологія статистичного прогнозування соціально-економічних явищ і процесів.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

**КАФЕДРА МАТЕМАТИКИ, СТАТИСТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Прізвище Ім'я По батькові

НАЗВА

НАУКОВИЙ РЕФЕРАТ

для вступу до аспірантури зі спеціальності
051 Економіка

Науковий реферат містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище вступника)

ЗМІСТ

ВСТУП	.....
1. Теоретичні засади	.....
1.1.	.....
1.2.	.....
2. Аналіз стану та пропозиції	.....
2.1.	.....
2.2.	.....
ВИСНОВКИ	.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	.....

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку України як демократичної ...

Метою роботи є ...

Теоретичною базою дослідження стали наукові праці ... та законодавство ...

Досягнення поставленої мети викликає потребу вирішення таких **завдань:**

— визначити поняття і ...

У ході дослідження використано такі **методи наукового дослідження:** ...

1. Теоретичні засади.....

1.1. ....

Перш за все потрібно ...

1.2. ....

ВИСНОВКИ

У цій роботі проводилось дослідження, що стосується.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулинич О. І. Економетрія : [навч. посіб.] / О. І. Кулинич. – Хмельницький: Поділля, 2003. – 215 с.
2. Кулинич О. І. Теорія статистики : [підруч.] / О. І. Кулинич, Р. О. Кулинич. – [7-е вид. , перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2015. – 239 с.
3. Кулинич Р. О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку : [монографія] / Р. О. Кулинич. – К. : Знання, 2007. – 311 с.
4. Кулинич Е. И. Эконометрия / Е. И. Кулинич. – М. : Финансы и статистика, 1999–2001. – 304 с.

Дата виконання

підпис

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У НАУКОВОМУ
РЕФЕРАТІ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Вороніна Ю. С. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
Два автори	1. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 3. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 2. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Каталоги	Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 2. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.
Частина видання: довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 2. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Шарая А. А. Принцип законності за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf (дата звернення: 15.04.2019).</p>